

M 11560 : /.

ACC. N:R.

Landskap: Skåne
Härad: Järrestads
Socken: Bolshögs
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Hem. äg. Martin Persson
Västanbäck n:r 5
Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

/,

Hemman och gatehus i Västanbäck.

Under arrendatorstiden under Glimmingehus , alltså från gamla tider till in på 1800-talet , fanns det 6 hemman i Västanbäck, nämligen nummer 3, 5, 6, 7, 8 och 9 . De felande numren, n.r 1, 2 och 4 utgjordes av gatehus.

När Västanbäcksjorden av sina resp. brukare köptes fri från Glimmingehus, kom det ett par nya nummer till.

M.11560:2.

ACC. N:R.

Landskap: Skåne
Härad: Järrestads
Socken: Bolshögs
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Hem. äg. Martin Persson
Västanbäck n:r 5
Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

På byastämma bestämde sårings- och skördedagar m.m.

Berättarens far hade omtalat, att man på byastämma bestämde, vilken dag man skulle börja så, vilken dag skördearbetet beträffande de olika sädesslagen skulle börja m.m.

M. 11560:3.
ACC. N:R.

Landskap: Skåne
Härad: Järrestads
Socken: Bolshögs
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Hem. äg. Martin Persson
Västanbäck n:r 5
Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

Växtföljden i de olika vångarna.

Den odlade jorden var indelad i 4 vångar. Växtföljden var följande, enligt vad berättarens fader hade omtalat :

Het Träda,

Råg,

Korn,

Havre.

Varje år skiftade man sedan, så att ~~xx~~ vången med t.ex. råg
~~xx~~ det 5-te året åter var besädd med detta sådesslag efter att ha dessförinnan varit besätt med korn och havre samt legat i träda.

M. 11560:4
ACC. N.R.

Landskap: Skåne
Härad: Järrestads
Socken: Bolshögs
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Hem. äg. Martin Persson
Västanbäck n:r 5
Född år 1877 i Bolshög

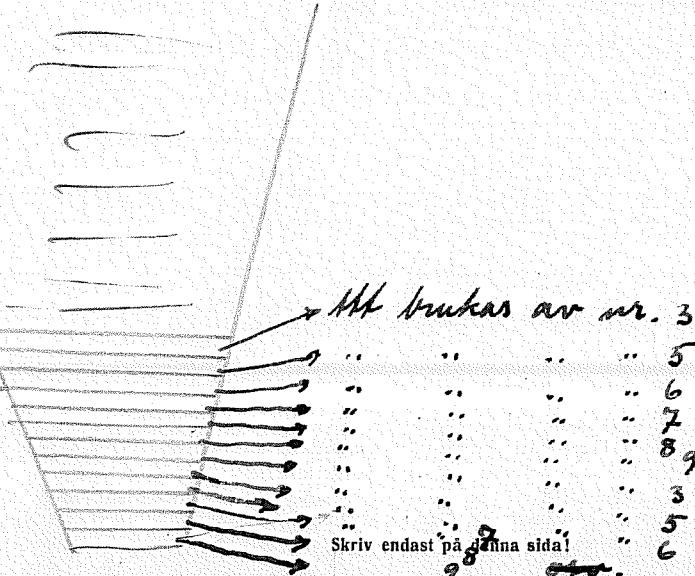
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Oenighet beträffande odlingslotterna.

Den odlingsbara jorden var delad i 4 vångar. Varje vång var sedan i sin tur delad i en stor mängd delar, vilka som ~~ha~~ smala band avdelade vången. Stenar voro anbringade för att ange, var de olika skälén gingo.

Skiss av en vång, indelad i en mängd lotter.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestads Adress: Vallby
Socken: Bolshögs Berättat av: Hem. äg. Martin Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

"bredden" på varje "band" berodde på jordens beskaffenhet.

Men när de på detta sätt hade en mängd smala "rumpor", hände det ibland enligt vad far talade om att man vid huggningen av staden högg in på varandras områden och tog "skälstråna", alltså stråna, som stodo i själva skälet mellan "rumperna".

Därför blev det ofta ovänskap och kiv. De gamle hade sig bekant, att det vid flera tillfällen misstänkts, att gränsstenarna flyttats. Då hade klagomål framförts till inspektören pm Glimmingehus. Så hade han fått komma ut och mäta om jordlotterna och mäkla fred igen.

ACC. N:o M.11560:6.

Landskap: Skåne
Härad: Järrestads
Socken: Bolshögs
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Hem. äg. Martin Persson
Västanbäck 5
Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

Västanbäcks ängar -- allmän betesplats.

Västanbäcks ängar var allmän betesplats. Där släpptes byns kreatur på bete.

M. 11560:7.

ACC. N:R. _____

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestads

Adress: Vallby

Socken: Bolshögs

Berättat av: Hem. äg. Martin Persson

Uppteckningsår: 1940

Västanbäck 5
Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

"Tjärängen."

Å Västanbäck n:r 7-s ängsskifte, beläget vid södra kanten av Lusebäck, finns en ett ängsområde, som ännu kallas "Tjärängen". Berättarens far hade omtelat, att bygmannarna gemensamt förr slego höet på detta ängsområde samt salde det och köpte tjära för pengarna. Denna tjära använde de till vagnsnörja. Därför bar området namnet "Tjärängen".

De ville ju köra fort förr. De hade då vagnsaxlar och nav av trä. Det påstods, att de ködde så fort, att vagnsaxlarna och tränaven glödde.

M 11560:8.
ACC. N:R.

Landskap: Skåne
Härad: Järrestads
Socken: Bolshögs
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Hem. äg Martin Persson
Västanbäck 5
Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8,

"Slåängen".

De talade om "Slåängen". Där slog de hö. "Slåängarna" lågo i det område, som kallades Västanbäcks ängar.

ACC. N:o M. 11560:9.

Landskap: Skåne
Härad: Järrestads
Socken: Bolshögs
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Hem. äg. Martin Persson
Västanbäck 5
Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

Byamannarna tycks ha haft sina särskilda skiften att bruka också på Glimmingehus.

Det tycks, som om Västanbäcks mannar också på Glimmingehus haft var sitt skifte att plöja och skördha osv. Denna slutsats drar berättaren av följande, som hans far ~~ixximxx~~ hade berättat:

Far berättade, att farfar hade talat om att den som blev sist på kvällen och inte hunnit plöja sitt färdigt eller köra in sitt, när de andra varo färdiga, skulle ha hjälp av den. Och som tack för hjälpen skulle han då bjuda dem på ett stop brännvin. Men Måns Fischer på Västanbäck nr. 7 brydde sig aldrig om att kappas. Därför blev han också ofta sist. När inspektören såg det, sade han:

Nå, Måns, nu får du bjuda. Ja, sa Måns, men jag tänkte inte på att ta brännvin med mej, så då får allt spektoren låna mej så länge. --- Så hände det gång på gång. Måns blev sist, och inspektören fick låna brännvin åt honom att bjuda de andra på. Men Måns betalade aldrig igen, vad brännvin, som han lånade av inspektören.

Inspektören fick alltså alltid spendera, när Måns blev sist. Men de hade egentligen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. *M. 11560:10.*

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestads

Adress: Vallby

Socken: Bolshögs

Berättat av: Hemäg. Martin Persson

Uppteckningsår: 1940

Västanbäck 5

Född år 1877 i Bolshög

bränneri vid Glimmingehus, så de hade råd att bjuda.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

ACC. N.R. M. 14560://.

Landskap: Skåne
Härad: Järrestads
Socken: Bolshögs
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress: Vallby
Berättat av: Hem. Äg. Martin Persson
Västanbäck 5
Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

//.

"Hogårabönerna" körde i kapp till Glimmingehus.

Såsom arrendatorer unde Glimmingehus voro Västanbäcks bymän "hogårabönner" och hade att såsom arrende för den brukade jorden hemma i Västanbäck göra vissa dagsverken på Glimmingehus samt göra vissa ~~xxk~~ "äckjor". Alla ville vara först att komma fram till gården vid det bestämda klockslaget, ty var och en ville visa, att han hade de bästa hästarne. Far berättade, att farfar och lanbr. Ola Persson på n:r 3 en gång på detta sätt körde i kapp mot Glimmingehus. I början körde de jämsides, ty vägen och den närmast intill liggande marken gav fritt svängrum. Men vid där vägen gick över gränsen mellan Västanbäck och Glimmingehus, stod ^{av sten} 2 ledstolpar / de stå förresten ännu kvar, ehuru vägen är upplöjd / . Ingen av de båda mannarna ville ge sig och slätta den andre före genom ledet. De körde alltså jämsides genom "lehålet", och vagnarna blevo hängande, en på varde/ledstolpen.

ACC. N:o M 11560:12.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestads

Adress: Vallby*

Socken: Bolshögs

Berättat av: Hem. äg. Martin Persson

Uppteckningsår: 1940

Västanbäck 5

Född år 1877 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

Vedäckjor.

Västanbäcksbönderna skulle också såsom arrendatorer göra skogsäckjor och köra hem ved till Glimmingehus. Vid sådana tillfällen körde de i en väldig fora från Glimmingehus norr över, där veden hämtades. Mannarna lastade alltid sina lass så, att det överst på lasset lades en försvarlig "knuda", som låg ganska lös. När de kommit närmare hūn gården, sparkade de till "knudan", så att den föll av lasset. Så hade de talat med någon, som bodde vid vägen, att han skulle ta hand om "knudan". Dagen därefter körde de så upp och hämtade "vedknudan" och tog den med sig hem och använde till "köllne" hemma. Det lönade sig inte för att klaga på denna anordning. Skjutskarlen kunde ju inte hjälpa, att en "knuda" föll av hans lass. Och för övrigt gjorde de likadant allihop.

Landskap: Skåne *Upptecknat av:* Curt Wallin
Härad: Järrestads *Adress:* Vallby
Socken: Bolshögs *Berättat av:* Hem. äg. Martin Persson
Uppteckningsår: 1940 *Västanbäck 5*
Född år 1877 *i* Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13.

När de "plöddrade" torv åt Glimmingehus.

Västanbäcksbönderna hade också att "plöddra" torv / = taga upp torv / åt Glimmingehus. Oftast brukade byamannarna skicka sina drängar att fullgöra detta arbete. Det var bestämt, att även om man fullgjort det för dagen ålagda arbetet och var färdig, innan det var kväll, fick man inte gå hem, förrän det var kväll. Aven om de varo färdiga vid middagstid, måste de alltså hålla sig kvar. Då lågo de och rumlade. Om det var någon av byamannarna, som gått själv för att fullgöra sin skyldighet beträffande torvupptagningen och han ville hem, sedan arbetet fullgjorts men det ännu inte var kväll, måste han bjuda brännvin för att få ge sig iväg hem.